

فصل اول

جرائم علیه اموال

مال در لغت - « از میل به معنی خواسته است .

مال در اصطلاح - « هر آنچه ارزش اقتصادی داشته و قابل تقویم به پول است .

وجه اشتراک جرائم علیه اموال (جرائم مالی) - « همه جرائم علیه اموال مبتنی بر نقض حقوق مالکانه اشخاص است.

حمایت از مالکیت از اهداف مهم دولت ها است.

مجازات های اسلامی :

اول . حدود - « مجازاتی است که در شرع برای جرائم خاصی پیش بینی شده است .

دوم . قصاص - « مجازات جرائم علیه جسم و جان است .

سوم . تعزیرات - « برای اعمال ممنوعه ای است که در شرع مجازات ندارند و یا اگر مجازات دارند بنا به دلایلی قابل اجرا نیست .

جرائم مالی موجب اتلاف سرمایه کشور در جهت پیشگیری از جرم و تعقیب و دستگیری مجرمین علیه اموال می باشد.

هزینه های گزافی که مردم در حفاظت از اموال خود صرف می کنند نیز از جانب مجرمین مالی به افراد تحمیل می شود.

جرائم مالی ارتباط ویژه ای به مفاهیم حقوق مدنی بویژه قراردادها دارند (در جهت اثبات حق مالی شخصی بزه دیده)

جرائم مالی نسبت به سایر جرائم سهل الوقوع تر هستند و ارتکاب آن ساده تر است.

در ایران پس از جرائم مواد مخدر، جرائم اموال بالاترین میزان ارتکاب را دارند.

مهمترین جرائم علیه اموال - « کلاهبرداری، خیانت در امانت، سرقت، صدور چک پرداخت نشدنی

در جرائم علیه اموال به خود مال صدمه ای وارد نمی شود بلکه به حقوق مالکانه اشخاص آسیب وارد می شود.

کلاهبرداری

تفاوت کلاهبرداری با سایر جرائم علیه اموال :

در کلاهبرداری مالک از روی میل و رضا مالش را در اختیار مجرم قرار می دهد اما در جرائم علیه اموال بدون رضایت و آگاهی

صاحب مال و حتی گاه با توسل به زور به مجرم منتقل می شود.

به کلاهبرداری جرم یقه سفیدها یا یقه سفیدی میگویند زیرا اغلب کلاهبرداران افرادی باهوش و ذکاوت، تحصیلات عالیه، موقعیت اجتماعی را به عنوان ابزار کار خود برای به دام انداختن دیگران استفاده می کنند.

کلاهبرداری بیشتر جرم ثروتمندان است و همین امر، تعقیب و دستگیری آنها را دشوار می سازد.

دلایل بی میلی برای گزارش ارتکاب این جرم:

✓ وقوع این جرم نشان ساده لوحی قربانی است.

✓ کلاهبرداری های مهم معمولاً در شرکتها و موسسات معتبر رخ میدهد و افشای آن باعث سلب اعتماد مردم از ان شرکتها می شود.

از کلاهبرداری به نام های جرم جدید یا بحران قرن بیستم نیز یاد می شود.

تاریخچه جرم :

✓ در روم تحت عنوان فورتوم قابل مجازات بود.

✓ در فرانسه تا قبل از تصویب سال ۱۸۱۰ نوعی سرقت محسوب می شد .

✓ در کامن لای قدیم جرم محسوب نمی شد (تا ۱۷۵۷) امروزه در بخش قانون سرقت قرار دارد.

کلاهبرداری در فقه

کلاهبرداری نوعی اکل مال باطل محسوب می شود و با عنوان تعزیرات که برای اعمال حرام وضع شده، قابل مجازات است.

از کلاهبرداری با نام احتیال و از کلاهبردار به نام محتال نام برده می شود.

کلاهبرداری در قانون مجازات عمومی سال ۱۳۰۴

ماده ۲۳۸ این قانون به کلاهبرداری مربوط می شد و بر اساس ماده ۴۰۵ قانون جزای فرانسه تنظیم شده بود.

مجازات مرتکب - « حبس تأدیبی از شش ماه تا دو سال یا غرامت از پنجاه الی پانصد تومان یا به هردو مجازات محکوم می شد.

برای تکرار جرم - « ممنوعیت از اقامت در محلی به مدت یک یا پنج سال

شروع کننده جرم - « حبس تأدیبی از دو ماه تا یکسال یا غرامت از بیست الی دویست تومان

در سال ۱۳۵۵ ماده ۲۳۸ اصلاح شد - « میزان مجازات حبس جنحه ای از شش ماه تا سه سال و جزای نقدی از ده هزار تا صد هزار ریال افزایش یافت.

کلاهبرداری در قانون بعد از انقلاب اسلامی ماده ۲۳۸ کمی تغییر کرده و در ماده ۱۱۶ بخش تعزیرات مصوبه سال ۱۳۶۲

گنجانده شد. پس به دلیل رشد روزافزون جرم کلاهبرداری در سال ۶۴ قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشا و اختلاس و

کلاهبرداری تصویب شد و مجازات کلاهبرداری افزایش داده شد. این ماده و دو تبصره اش اینک عنصر قانونی جرم

کلاهبرداری در حقوق ایران هستند.